

15/10

irizpena

GIZARTE ZERBITZUEN EUSKAL
BEHATOKIAREN

Dekretu Proiektuari buruzkoa

Bilbo, 2010eko abenduaren 9an

CES
EGAB

Consejo Económico
y Social Vasco

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazoetarako Batzordea

*i*rizpenda 15/10

I. SARRERA

Azaroaren 12an Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordean Lan eta Gizarte Gaietarako Sailaren idazkia sartu zen. Beraren bidez, txostena eskatu zuten Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokiaren Dekretu Proiektuari buruz, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeari buruzko ekainaren 27ko 9/1997 Legearen 3.1.b) artikuluan ezarritakoaren arabera.

Berehala dokumentuaren kopia bidali zaie Batzordearen Osoko Bilkuraren kide guztiei bere proposamenak eta iritzia igorri eta hauen berri bidezko Lan Batzordeari emateko xedez, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen Funtzionamenduko Araudian ezarritakoaren arabera. 2010. urteko azaroaren 26an Gizarte Garapeneko Batzordea bildu da eta hartutako erabakietan oinarriturik Irizpen Proiektu hau plazaratu da abenduaren 9ko Batzordearen Osoko Bilkurari aurkezteko eta aho batez onartzen da.

15/10*i*

II. AURREKARIAK

Kontsulta egin diguten lege-ekimenaren xedea da Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokiaren egitura eta funtzionamendua sortu eta araupetzea, Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 5eko 12/2008 Legea garatuta.

Bere VI. Tituluan, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema hobetu eta gartzeari buruzkoan, Legeak osatzen duten prestazio, zerbitzu, programa eta jardueren kalitatea hobetzea sustatzen du. Horretarako, lehenik eta behin, Gizarte Zerbitzuen gaineko Informazioko Euskal Sistema diseinatu, abiarazi eta mantentzea jasotzen du (79. artikulua), Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren eta EAEko gizarte zerbitzu guztien magnitude nagusien gaineko ezagutza eguneratua bermatu eta Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemari jasotako zerbitzu eta prestazio mailen jarraipena errazteko xedez, Prestazio eta Zerbitzuen Zorroan aurreikusitakoari kasu eginez, bai eta hauek Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren antolamendu orokorrak gizarte zerbitzuen planifikazio eta programazioari buruz ezarritako eskakizunetara egokitzearena ere.

Halaber, gizarte zerbitzuen profesionalen prestakuntzaren etengabeko hobekuntza ere aurreikusten du (78. artikulua), gizarte zerbitzuen profesionalak eta, zehazki, zerbitzu eta zentroetan bere jarduera garatzen duten profesionalak sentsibilizaturik, bere jarduketa profesionalean dagoen ikuspegi etiko eta bioetikoaren gainean.

Xede hauek betetzeko funtsezkoa izango da Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokia sortzea (77. artikulua). Honek kalitatearen etengabeko hobekuntza eta ebaluazioko sistemen aplikazioa sustatu eta koordinatuko du. Sistema hauek, berriz, beharrianen gogobetetzean eta zerbitzuen funtzionamenduan sortzen diren defizit edo disfuntzioak zehazten lagunduko dute eta, beharrezko izanez gero, arlo honetan lortutako emaitzak jendaurrean aitortzera zuzendutako formulak eta bideak ezarriko dituzte.

Gizarte Zerbitzuei buruzko legearen 77. artikulua honakoa dio: *“Eusko Jaurlaritzak, gizarte zerbitzuen arloan eskuduna den sailera atxikita, Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokia sortuko du, gizarte zerbitzuen kalitatea bermatu eta hobetzeko beharrezko neurriak sustatzeko helburuz”*, bere egitura araudian zehaztuko dela ezarrita. Eta agindu horri erantzuten dio txostena egiten dugun Dekretua.

III. EDUKIA

Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokiaren Dekretu Proiektuaren testua 8 artikuluk eta azken xedapen batek osatuta dago. Laburbilduz, bere edukia honakoa da.

Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokiak, erabakiak hartzeko erreferentziako tresna den aldetik, xedetzat gizarte zerbitzuen kalitatea bermatu eta hobetzeko beharrezko neurriak sustatzea du. Bere eginkizunak burutuz, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren berezko jardun-eremuei -autonomia pertsonal eta mendekotasuna, babes eta babesik eza, gizarteratze eta gizarte-bazterketa- estaldura emango die, eta bere jardun-eremutik kanpo geldituko dira Haur eta Nerabeen Euskal Behatokiaren eta Familiaren Behatokiaren berezko gaiak.

Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokiaren lanerako gai-ardatzak lau izango dira:

- Gizarte beharrak eta zerbitzu eta prestazio ekonomikoen eskaria.
- Zerbitzu eta prestazio ekonomikoen irismen eta ezaugarriak.
- Arretaren kalitatea, praktika profesionalaren ikuspegi etiko eta bioetikoarekin lotutako alderdiak bereziki nabarmenduta.
- Gizarte zerbitzuen politika publikoak.

Halaber, Behatokiak hurrengo eginkizun hauek ere burutuko ditu:

- Azterketa edo ikerketa, Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoan ezarritako lehentasunen barruan. Esparru horretan, gizarte-aldaketak erabakitzen dituzten kausa eta faktoreak aztertuko dira eta eskariaren beharrak antzemango dira, planifikatzeko xedez. Halaber, aurreikusten da Behatokiak zerbitzuak eta prestazio ekonomikoak aztertzea arretaren kudeaketa, kostu eta kalitatearen terminoetan, bere etengabeko hobekuntza sustatu eta bere garapen eta bilakara orientatzeko xedez, bai eta autonomia, estatu eta nazioarteko joera berriak ere, hala gizarte zerbitzuen politika publikoetan nola zerbitzu eta prestazio ekonomikoen diseinu eta antolaketan.

Behatokiak dokumentazio zientifikoa zabalduko du eta ekimenak proposatuko ditu komunikabideetan gizarte zerbitzuen gaineko informazioaren tratamendua hobetzeko eta, aldi berean, beste Autonomia Erkidego batzuetako antzeko izaerako beste erakunde batzuekin harremanak egingo ditu bere jardun-esparruko esperientziak eta erreformak ezagutu ahal izateko. Halaber, profesionalen artean topaketak sustatuko ditu arlo honetako esperientzia, ikerketa eta lanen elkartrukea errazteko.

- Ebaluazio eta gomendioa. Horretarako kalitate eta errendimenduko adierazleak zehaztu eta aplikatuko ditu. Hauek, aldian-aldian, eskudun erakundeek zerbitzuen estaldura eta arretaren kalitatearen arloan aurretik zehaztutako helburu jakin batzuk zein neurritan lortu

dituzten baloratzea ahalbidetuko dute. Era berean, Behatokiak gizarte zerbitzuetan ebaluazioko prozesu egiaztatuak eta kalitatearen etengabeko hobekuntzarako metodoak aplikatzea sustatu beharko du. Eta hauek beharren gogobetetzean eta zerbitzuen funtzionamenduan disfuntzio edo defizitak zehazten lagundu beharko dute.

Behatokiak euskal herri administrazioen jarduketak ebaluatu beharko ditu gizarte zerbitzuen eremuan eta gomendio eta proposamenak plazaratu beharko ditu politika publikoak eta antolamendu juridikoa beharretara egokitzen direla hobetzeko eta liburu zuriak eta praktika onen eskuliburuak egingo ditu Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemari erantsi beharreko hobekuntzen gainean orientabideak emateko.

- Gizarte zerbitzuen profesionalak eta, zehazki, zerbitzu eta zentroetan bere jarduera garatzen duten profesionalak sentsibilizatzea, bere jarduketa profesionalean dagoen ikuspegi etiko eta bioetikoaren gainean. Horretarako prestakuntzako programak eta ikerketarako ekimen espezifikoak sustatu behar dira.
- Arlo honetan garatzen diren jarduketak koordinatzea, emaitzen bateragarritasuna bermatzen duten ebaluazio-tresnen erabilera errazteko xedez.

Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokiak, gainera, hurrengo egitura funtzionala edukiko du:

- a) Ikerketa eta Estatistika Informazio Arloa.
- b) Dokumentazio eta Argitalpenen Arloa.
- c) Sentsibilizazio, Elkartruke eta Lankidetzaren Arloa.
- d) Ebaluazio Arloa.

Behatokiak, azkenik, hurrengo tresna eta produktu hauek garatuko ditu:

- a) Linean kontsulta daitezkeen datu-baseak: EUSTAT eta gizarte zerbitzuen arloko eskudun Sailaren Organo Estatistikoak emandako estatistiketatik ateratako datuen bankua, bai eta bestelako erakunde publiko eta pribatuak emandako datuena ere, kalitate eta errendimenduko adierazleen bankua eta literatura espezializatu, legeria eta prentsan argitaratutako albisteen dokumentuzko datuen baseak.
- b) Aldizkako argitalpenak: Berri editorialetan dokumentuzko buletina eta albisteen buletin elektronikoa Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokiak egindako jarduerak hedatzeko.
- c) Txosten, inkesta eta ikerketak: Gizarte zerbitzuen Euskal Kontseiluak urtero Gobernuari aurkeztu beharreko EAeko Gizarte Zerbitzuen Egoeraren gaineko txostenaren oinarria izango den urteko txostena, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistemaren zerbitzu eta prestazioei buruzko aldizkako inkestak, aldizkako inkestetatik etorritako emaitzen txostenak eta aurretik adierazitako gai-ardatzei buruzko ikerketa monografikoak.
- d) Gizarte zerbitzuen liburu zuriak eta eskuliburuak, gomendio eta praktika onak zabaltzea ahalbidetzen dutenak gizarte zerbitzuen, zerbitzuen antolaketaren eta prestazio ekonomikoen eta gizarte zerbitzuen arloarekin lotutako profesionalen ariketaren arloko politika publikoen diseinu eta inplementazioari buruz.

IV. GOGOETAK

GOGOETA OROKORRAK

Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokia izango dena arautuko duen Dekretu Proiektua gure gogoetapean jarri da, Gizarte Zerbitzuen abenduaren 5eko 12/2008 Legea betez horrela. Testu honek Lege horretako 77. artikuluan bildutakoa zehazten du eta, orokorrean, egokia dela iruditzen bazaigu

ere, bi ñabarduna egin nahi dugu, bata edukiaren aldetik, eta bestea testuinguruaren aldetik.

Lehenik eta behin, eta edukiari dagokionez, proiektuaren 6.d) artikulua azpimarratu nahi genuke, koordinazio funtzioei buruzkoa: *“Eremu honetan garatzen diren jarduerak koordinatzea, emaitzen alderagarritasuna bermatuko duten ebaluazio tresnak erabiltzea errazte aldera”*.

Esatea sobera badago ere, besteak beste argi geratzen delako Gizarte Zerbitzuen Legearen 77. artikuluan, azpimarratu egin nahi dugu arautzen dena ez dela gizarte zerbitzuetako jardueren gaineko koordinazioa, baikik eta zerbitzu honen ebaluazioaren alorrekoa funtsean. Garrantzitsua iruditzen zaigu gogoeta hori egitea, etorkizunean egin daitezkeen interpretazioek ez emateko Behatokiari Legeak, ez formaren aldetik, ezta izpirituarenetik ere, ematen ez dion papera.

Bestalde, uste dugu beharrezkoa dela baliabideen optimizazioa bezalako printzipioak aintzat hartzea. Aurkeztu zaiguna bezalako erakundeetan sorreran, ez da funtzio bikoizketarik egon behar jada existitzen diren beste batzuekin. Dekretuaren 4.2 artikuluan bertan, ohartarazi egiten da bere jarduera eremua ez dela izan behar beste bi Behatokientzat jarritakoa (Haurtzaro eta Nerabezaroarena eta Familiarena). Aitzitik, izaera publikoko erakundeetan errealitateak gainjarritako jardueretara ohitzen gaitu eta bikoizketek ez dute baliabide publikoak optimizatzearen alde egiten.

Hori dela eta, uste dugu esparru publikoa arrazionalizatzeko testuinguru batean –hartan onartuko da araua–, Gizarte Zerbitzuen Euskal behatokia izan egin beharko litzatekeela “Behatoki” nagusia, bere gizarte alderdian berezkoak izan beharko liratekeen gaiak bilduz (immigrazioa, haurtzaroa, eta abar). Horrela, beste behatoki batzuk desagertzea ahalbidetuko litzateke eta horrek aurrezpena ekarriko luke kutxa publikora.

Bestalde, Batzorde honek uste du Dekretuak eragin handiagoa eduki beharko lukeela Behatoki honetako informazioa eta produktuak (8. artikulua) irisgarriak eta praktikoak izan daitezzen; horrela, haien amaierako erabiltzaileek benetan erabilgarritzat jo dezakete erakunde hau. Zentzu

horretan, uste dugu 6. artikuluko lehenengo idatz-zatian, azterlan eta ikerkuntza funtzioaren barruko ekintza zehatzetako bat “*dokumentazio zientifikoa barreiatzea (azterlanak, inkestak, ikerkuntzak eta argitalpenak)*” izango dela esaten denean, komenigarria litzatekeela zehaztea nori barreiatuko zaion informazio hori.

Gainera, ona litzateke Behatokiak berak informazioa bildu eta erabiltzea Gizarte Zerbitzuen eremuan parte hartzeko foroetako kide diren erakundeen aldetik eta, aldi berean, bere zerbitzua erakunde horiei bereziki zuzenduta ere egotea. Horrela, informazio eta datuen elkar elikatzeak balio erantsi bat emango die Behatokiak egiten dituen azterketei.

Azkenik, gomendatu egiten dugu Dekretutik bertatik argi uztea azterlanetatik eskuratutako datuek eta haien emaitzek alderaketa izaera edukiko dutela beste eremu batzuetakoekin, estatu mailakoekin zein nazioartekoekin. Horrek aukera emango du Gizarte Zerbitzuen gure Sistemaren egoeraren gaineko ideia orokorrako bat edukitzeko.

Izaera orokorreko gogoetekin amaituta, Euskadiko EGABek uste du beharrezkoa dela berariazko hurrengo gogoetak egitea:

BERARIAZKO GOGOETAK

3. artikulua.

Artikulu honek zera dio: “*Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokiaren xedea, erabakiak hartzeko erreferentziako tresna den partetik, gizarte zerbitzuen kalitatea bermatu eta hobetzeko behar diren neurriak sustatzea izango da*”.

Gure zalantza da ea ez al litzatekeen egokiagoa “proposatu” esatea, “sustaturen” ordez.

6. artikulua.- Egitekoak.

Dekretuak Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokiari emandako lehenengo

funtzioa azterlan eta ikerkuntzarena da, Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoan ezarritako lehentasunen esparruan. Funtzio honetatik eratorritako jarduera zehatzen artean, bi azpimarratuko ditugu. Horiei buruz, hurrengo gogoetak egin nahi ditugu:

- Lehenengoa. Gizarte aldaketak finantzen dituzten arrazoiak eta faktoreak aztertzea.

Uste dugu testua argiago izango litzatekeela zera zehaztuko balitz: gizarte aldaketa guztiei buruz ari den edo, aldiz, haietako batzuei buruz.

- Bigarrena. Beharrak topatu eta eskaria aztertzea, plangintza xedekin.

Zehaztu egin beharko litzateke zer beharrei buruz ari den, eta baita zer eskariri buruz ere.

5. artikulua. Gai ardatzak eta 6. Funtzioak

Bi artikuluetan, Gizarte Zerbitzuen abenduaren 5eko 12/2008 Legearen testuan bezala, gizarte zerbitzuen praktika profesionalaren dimentsio etikoa eta bioetikoa aipatzen dira.

Kontseilu honen ustez, komenigarria litzateke Dekretuan bi kontzeptuak definitzea.

V. ONDORIOAK

Euskadiko EGABek uste du egokia dela Gizarte Zerbitzuen Euskal Behatokiaren Proiektua izapidetzea, kontsulta organo honek egindako go-goetak aintzat hartuta.

Bilbon, 2010eko abenduaren 9an

O.E.: Presidentea
Juan María Otaegui Murua

Idazkari Nagusia
Francisco José Huidobro Burgos